



ÜNİTE 1

Bir Kahraman Doğuyor

KAZANIMLAR

Güçlü Avrupa'nın Doğuşu ve Osmanlı Devleti

8.1.1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

Mustafa Kemal'in Hayatı

8.1.2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatını Etkileyen Kişiler

8.1.3. Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrar.

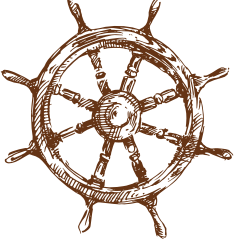
Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı

8.1.4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.



COĞRAFI KEŞİFLER

Coğrafi Keşifler, 15 ve 16. yüzyıllarda Avrupalılar tarafından yeni ticaret yolları bulmak amacıyla başlatılan, yeni okyanusların ve kıtaların bulunmasıyla sonuçlanan keşifleri ifade eder.



Coğrafi Keşifler, Osmanlı Devleti'ni^[1] alanda olumsuz etkilemiştir.

Osmanlı Devleti bu olumsuzluğu gidermek için bazı yabancı devletlere^[2] adı verilen ayrıcalıklar vermiştir.



Kapitülasyon

- Bir devletin yabancı devletlere tanıdığı ekonomik, siyasi ve ticari ayrıcalıklardır.



RÖNESANS

"Yeniden Doğuş" anlamına gelen 15 ve 16. yüzyıllarda Avrupa'da sanata, edebiyata, felsefeye ve bilime önem vermeye başlanan dönemdir.

Skolastik Düşünce

- Orta Çağ Avrupa'sında kilisenin söylediklerinin tek doğru kabul edildiği, aklın ve bilimin saf dışı bırakıldığı, tartışılmayan, eleştirilemeyen düşünce sistemidir.

REFORM

Avrupa'da 16. yüzyılda başlayan Katolik kilisesinin protesto edildiği ve yeni mezheplerin ortaya çıktığı dönemdir.

Avrupa'da reform hareketlerinin başlamasına Alman din adamı^[3] öncülük etmiştir.

Laiklik

- Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılmasıdır.

Avrupa'da
Aydınlanma
Çağı
Yaşanırken
Osmanlı
Devleti

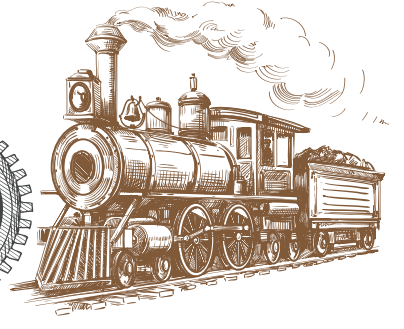
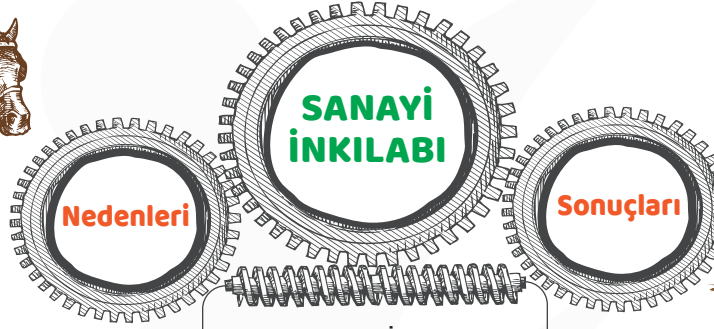
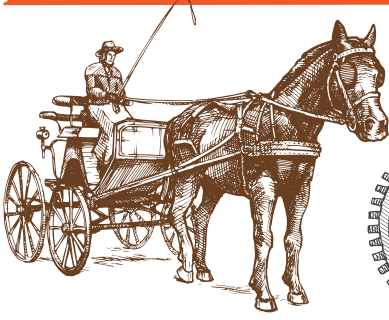


AYDINLANMA ÇAĞI

17 ve 18. yüzyıllarda Avrupa'da bilimsel ve pozitif düşüncenin önem kazandığı dönemdir.

Osmanlı Devleti Avrupa'da yaşanan Aydınlanma Çağı'na^[4] kalmıştır.

Süper Bilgi



- Avrupalıların [5] Keşifler ile elde ettiği sömürgeleri sayesinde sermaye birikimi oluşturması
- Aydınlanma Çağı'ndaki bilimsel gelişmelerin teknolojik ilerlemeleri beraberinde getirmesi

18. yüzyılda İngiltere'de başlayan ve zamanla Avrupa'ya yayılan, bilimsel ve teknik gelişmelerin yaşanmasıyla sanayinin geliştiği dönemdir.

- Avrupa'da üretim artmıştır.
- Üretim artışı beraberinde ham madde ve [6] ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.
- Bu durum Avrupalıların yeni sömürge arayışına girmelerine neden olmuştur.
- Sanayileşemeyen ülkeler sanayileşen devletlerin [7] pazarı ve sömürgesi hâline gelmiştir.

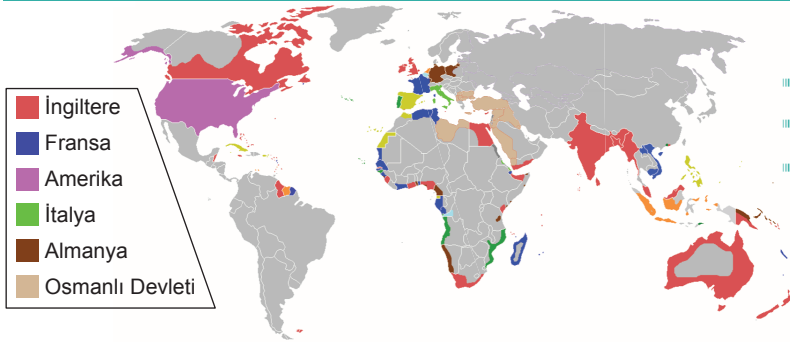
- Avrupa'dan gelen ucuz mallara karşı rekabet edemeyen Osmanlı'da [8] azalmıştır.
- Sanayileşmeyi başaramayan Osmanlı Devleti [9] da etkisiyle Avrupa'nın açık pazarı hâline gelmiştir.

Sömürgecilik

Güçlü devletlerin zayıf devletleri egemenliği altına alarak o devletlerin kaynaklarından yararlanmasıdır.

Uygulama

Boşluk Doldurma Etkinliği



Yandaki haritaya göre,

- En fazla sömürgeye sahip devlet [10]
- Osmanlı toprak bütünlüğü [11]
- Fransızların sömürgeleri daha çok [12] kıtasındadır.

Soru 1

Yandaki verilen görseli ifade eden en uygun kavram hangisidir?

..... [13]



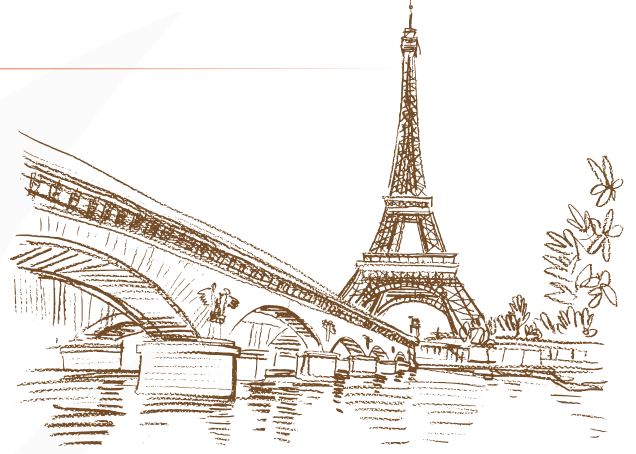


FRANSIZ İHTİLALİ

Fransa'da ortaya çıkan ve hak, eşitlik, adalet gibi kavramların önem kazanmasına ve milliyetçilik akımının başlamasına neden olan gelişmedir.

Nedenleri

- Fransa'da halktan alınan ağır vergiler
- Eşit, adil, demokratik bir toplum yapısını ileri süren^[14] Çağı düşüncüleri fikirlerinin halkta karşılık bulması



Sonuçları

- Adalet, eşitlik, hürriyet, demokrasi, meclis ve^[15] gibi kavramlar önem kazanmıştır.
- Her millete bir devlet sloganıyla ortaya çıkan milliyetçilik fikri^[16] uluslu imparatorlukların parçalanmasını hızlandırmıştır.
- Tek kişi egemenliğine dayalı monarşiye dayalı yönetimler zayıflamıştır.
- Adalet, demokrasi, eşitlik gibi kavramların etkisiyle dünyada^[17] rejimler kurulmaya başlamıştır.



- Çok uluslu olan Osmanlı, milliyetçilik akımından olumsuz etkilenmiştir.
- Osmanlı bünyesinde yaşayan azınlıklar^[18] amacıyla Osmanlı'ya isyan etmiştir.

Monarşi

- Tek kişi egemenliğine dayalı yönetim biçimidir. Örneğin; krallık, padişahlık.

Milliyetçilik

- Fransız İhtilali ile ortaya çıkan, her ulusun kendi devletini kurmasını öngören ve dünyada çok uluslu devletlerin parçalanmasına neden olan fikir akımıdır. (Ulusçuluk)

Soru 2

Ayrılık hissi nasıl girdi sizin beyninize?
Fikr-i kavmiyeti şeytan mı sokan zihninize?
Birbirinden farklı bu kadar kavimleri,
Aynı milliyetin altında tutan İslam'ı,
Temelinden yıkacak zelzele kavmiyettir.

Safahat, Mehmet Akif Ersoy, İnkılap Yayınları, sayfa: 205

Yandaki dizelerde eleştirilen düşünce hangisidir?

.....^[19]



19. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ

- Osmanlı Devleti, 19. yüzyıla gelindiğinde Avrupa'da yaşanan gelişmelere uzak kalınması, ülkede yaşanan isyanlar, yeteneksiz yöneticiler, uygulanan yanlış siyasetlerden dolayı eski gücünü yitirdi.
- Bu dönemde Osmanlı Devleti'ni meşgul eden Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilali olmak üzere iki önemli gelişme vardı.

Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı'ya Etkileri

- Avrupalılar ucuza ürettikleri kaliteli malları ^[20] sayesinde kolayca Osmanlı'ya getirdi.
- Osmanlı esnafı ucuz ve kaliteli Avrupa malları ile rekabet edemedi. Bu durum Osmanlı'yı sanayileşmiş Avrupalı devletlerin açık pazarı hâline getirdi.
- Kötüye giden ekonomisini düzeltmek isteyen Osmanlı, Avrupa devletlerinden dış borç aldı.
- Aldığı borçları ödeyemeyince alacaklı devletler ^[21] İdaresini kurarak Osmanlı'nın önemli gelir kaynaklarına el koydu.



Düyunu Umumiye

Diğer adı "Genel Borçlar İdaresi"dir.

UYARI

Kapitülasyonların genişletilmesi ve Düyunu Umumiye İdaresinin kurulması Osmanlı'nın ekonomik bağımsızlığını yitirmesine yol açmıştır.



19. yüzyılda Osmanlı Devleti karikatürü

Fransız İhtilali'nin Osmanlı'ya Etkileri

- Fransız İhtilali ile önem kazanan adalet, eşitlik, özgürlük, meclis, demokrasi, meşrutiyet gibi kavramlar dünyada ^[22] gelişmelere ortam hazırladı.
- Her milletin kendi devletini kurmasını öngören ^[23] ise Osmanlı Devleti gibi çok uluslu imparatorlukların parçalanmasına yol açtı.
- Milliyetçilik fikrinden etkilenen azınlıklar bağımsızlıklarını kazanmak için isyan ettiler.
- Bu isyanlara karşı çözüm üretmek isteyen Osmanlı devlet adamları ve aydınlar, fikir akımları ortaya attılar ve 1839'da ^[24] Fermanı'nı, 1856'da Islahat Fermanı'nı, 1876'da ^[25] ve I. Meşrutiyet'i ilan ettiler.

UYARI

Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı, Kanunvesasi ve Meşrutiyet'in ilanları gibi gelişmeler Türk tarihindeki demokratikleşme ve hukukun üstünlüğü anlayışını güçlendirmiştir.

UYARI

Osmanlı Devleti demokratikleşme çalışmalarını başlatarak ve fikir akımlarını ortaya atarak devletin dağılmasını önlemeyi amaçlamıştır.

Hiper Bilgi

Osmanlı Devleti'ni Dağılmaktan Kurtarmak İçin Atılan Siyasi Adımlar

1839 Tanzimat Fermanı

- Osmanlı Devleti'nde yaşayan vatandaşlar din, dil, ırk ayrımı yapılmaksızın kanunlar önünde^[26] sayıldı.
- Tüm vatandaşların can ve mal güvenliği, namus dokunulmazlığı devlet güvencesi altına alındı.
- Askerlik tüm Osmanlı vatandaşları için zorunlu hâle getirildi.

UYARI

Tanzimat Fermanı, Osmanlılık fikir akımının temel dayanağı olarak gösterilebilir.

II. Meşrutiyet'in İlanı (1908)

- İttihat ve Terakki Cemiyetinin II. Abdülhamid'e baskıları sonucunda ilan edildi.
- Mebusan Meclisi yeniden açıldı.
- Ülkede genel af ilan edildi.
- Sansürler kaldırıldı.
- Padişahın meclisi açma ve kapatma yetkisi kısıtlandı.
- Meşrutiyet karşıtları tarafından İstanbul'da^[30] çıkartıldı. (1909)
- Bu isyanı desteklediği gerekçesiyle^[31] tahttan indirildi.

UYARI

31 Mart Olayı, Osmanlı tarihinde rejime karşı çıkarılan ilk isyandır.

Meşrutiyet

Bir ülkede kralın yönetme yetkisini halkın seçtiği meclisle paylaştığı yönetim biçimidir.

1856 Islahat Fermanı

- Osmanlı Devleti'nde^[27] karşı küçük düşürücü ifadeler yasaklandı.
- Askerlikte gayrimüslimler için nakdi bedel uygulamasına geçildi.
- Gayrimüslimlere devlet memuru olabilme, belediye meclislerinde görev alma ve okul açma gibi ayrıcalıklar verildi.

UYARI

Islahat Fermanı ile askerlik yapmayan gayrimüslimler ekonomik faaliyetlerini devam ettirebildiği için Türklerden daha zengin olmuşlardır. (Sosyal adaletsizlik)

I. Meşrutiyet'in İlanı (1876)

- 1876'da Jön Türklerin etkisiyle ilan edildi.
-^[28] Meclisi açıldı ve Kanunuesasi ilan edildi.
- Erkekler Müslüman ve gayrimüslim ayrımı yapılmaksızın^[29] ve seçilme hakkını elde ettiler.
- Padişahın yetkileri kısıtlandı ancak 1876 Kanunuesasi'de Mebusan Meclisini açma ve kapatma yetkisinin padişaha ait olduğu kabul edildi.

UYARI

II. Abdülhamit, 1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı'ndaki kargaşa ortamından dolayı Mebusan Meclisini feshederek I. Meşrutiyet'i yürürlükten kaldırmıştır.

Kanunuesasi

1876'da ilan edilen Osmanlı Devleti'nin ilk anayasasıdır.

Uygulama

Yıllardır bugünü bekliyordum. Tanzimat Fermanı'ndaki askerlik vatani görev uygulaması sona erdi. Artık ücret ödeyerek askerlikten muaf tutulacağız. Bu sayede Türkler askerlik yaparken biz işimizi devam ettirerek Türklerden daha zengin olacağız.



Gayrimüslimler nakdi bedel karşılığı askerlikten muaf tutulacaktır. Gayrimüslimlere karşı küçük düşürücü sözler ve deyimler kullanılmayacaktır. (Örneğin; gavur ifadesi)

Yahu böyle ferman mı olur? Biz cephelerde savaşırken Türkler fakirleşecek, azınlıklar ise zenginleşecek. Bu durum sosyal dengemizi bozar. Ayrıca gavura gavur demeyip de ne diyeceğiz? Ben size diyeyim bu ferman tutmaz.



Yanda verilen karikatürden hareketle Islahat Fermanı Osmanlı Devleti'nde,

- Sosyal^[32] neden olmuştur.
- Türkleri^[33] etkilemiştir.
- Azınlıkları^[34] etkilemiştir.
- Azınlıklar^[35] elde etmiştir.



Osmanlı Devleti'ni Dağılmaktan Kurtarmak İçin Ortaya Atılan Fikir Akımları

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde devlet adamları ve aydınlar çeşitli fikir akımları ortaya atmışlardır. Böylece devletin kötü gidişatına son verilme istenmiştir.

Batıcılık

- Bu fikre göre Batı'daki teknolojik, kültür, yönetim, askerî, hukuksal ve toplumsal gelişmeler yakından takip edilmeli ve Osmanlı ülkesinde de bu gelişmeler uygulanmalıydı.
- Önemli savunucuları arasında Abdülhalah Cevdet, Süleyman Nazif, Tefik Fikret gibi kişiler yer almaktadır.
- Bu fikir akımı taklitçilikten öteye gidemediği için başarısız oldu.



İslamcılık

- Bu fikre göre İslam dünyasının Osmanlı devletinin yıkılmasını önleyecektir.
- Bu fikir bizzat Sultan 2. Abdülhamit tarafından desteklendi.
- Önemli savunucuları arasında Mehmet Akif, Said Halim Paşa yer almaktadır.
- Savaş sırasında halifenin cihat çağrısına rağmen Arapların İngilizlerle birlikte hareket etmesi bu fikrin geçerliliğini yitirmesinde etkili oldu.



UYARI

Türkçülük fikri zamanla şekil değiştirmiş, Turancılıktan Misakımillî Esasları'na dönüşerek Türk İstiklâl Savaşı'nın ve Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ideolojilerinden birisi olmuştur.

Azınlık

Bir ülkenin vatandaşı olmasına rağmen o ülkede soyu, dini ve dili bakımından sayıca az olan topluluktur.

Osmanlıcılık

- Bu fikir Fransız İhtilali'nin getirmiş olduğu milliyetçilik akımının olumsuz etkisini kırmak için 1839 Tanzimat Fermanı'ndan sonra ortaya atıldı.
- Bu fikre göre Osmanlı vatandaşları dil, din, ırk ve kültür ayrımı gözetilmeksizin haklara sahip olmalı ve vatandaşlığı çatısı altında birleşmelidir.
- İslahat Fermanı, Kanunuesasi, 1 ve 2. Meşrutiyet bu fikir akımı doğrultusunda ilan edildi.
- Önemli temsilcileri arasında Jön Türkler, Namık Kemal, Ziya Paşa, Mithat Paşa gibi kişiler yer almaktadır.
- milletlerinin milliyetçilik etkisiyle isyan ederek Osmanlı'dan ayrılması bu fikrin önemini yitirmesine neden oldu.

Türkçülük

- Türkçülük fikrinin esas amacı coğrafyada, dilde, kültürde birliği sağlamaktır.
- Bu fikre göre Anadolu'daki, Kafkaslardaki ve Orta Asya'daki Türkler arasındaki ilişkiler gelişirse Osmanlı Devleti yıkılmaktan kurtulacaktır.
- Bu fikir savaşlarından sonra İttihatçılar tarafından ön planda tutuldu.
- Önemli savunucuları arasında Ömer Seyfeddin, Mehmet Emin Yurdakul ve Ziya Gökalp yer almaktadır.
- 1. Dünya Savaşı'ndaki Kafkas Cephesi bu fikir doğrultusunda açıldı.

UYARI

Ortaya atılan fikir akımlarının ortak amacı Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtarmaktır.



1. Osmanlı Devleti'nde 1856 yılında ilan edilen Islahat Fermanı'nın temel amacı Avrupalı devletlerin ülkenin iç meselelerine karışmasını önlemek, azınlıkları devlete bağlamak ve toplumsal eşitliği sağlamaktır. Fakat bu ferman ne Avrupalıların ülkenin iç işlerine karışmasını önleyebildi ne de gayrimüslim ve Türk vatandaşları memnun edebildi.

Bu metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Islahat Fermanı'nın ilan edilmesinin nedeni nedir?
- B) Islahat Fermanı ne zaman ilan edilmiştir?
- C) Islahat Fermanı amacına ulaşmayı başarmış mıdır?
- D) Islahat Fermanı'nın ilan edilmesinde hangi fikir akımı etkili olmuştur?

2. Osmanlı Devleti 1789'da Fransız İhtilali başladığında, gelişmelere Fransa'nın iç meselesi olarak yaklaştı. Fakat ihtilalin getirdiği fikirler kısa süre içerisinde birçok Avrupa devletini karıştırmıştı. Osmanlı Devleti bu karışıklıklardan endişelenmiyordu çünkü Osmanlı Devleti bir İslam devletiydi. Fransa ile sınırı bulunmuyordu ve Avrupa'daki gibi eşitsizliğe dayalı siyasi ve sosyal yapıya sahip değildi. Osmanlı Devleti'nin Avrupa'da daimi elçilikleri yoktu bu yüzden yaşanan gelişmelerden doğrudan doğruya haber alınamıyordu. Bu durum da ihtilalin getirdiği fikirlere ve olası karışıklıklara herhangi bir tedbir alınmamasında etkili oldu. Bu tedbirsizlikler de ihtilalden yayılan fikirlerin Osmanlı Devleti'ni karıştırmalarını kolaylaştırdı.

Bu metne göre Osmanlı Devleti'nin Fransız İhtilali'nden yayılan fikirlere önlem alamaması;

- I. Diplomasi,
- II. Hukuk,
- III. Dış politika

alanlarından hangilerinde gelişemediğinin kanıtıdır?

- A) Yalnız III.
- B) I ve II.
- C) I ve III.
- D) I, II ve III.

3. ...Osmanlı İmparatorluğu içindeki farklı milletler hep millî inançlara sarılarak milliyet ideolojisinin kuvvetiyle kendilerini kurtardılar. Biz ne olduğumuzu onlardan ayrı ve onlardan yabancı bir millet olduğumuzu sopa ile içlerinden kovulunca anladık... Anladık ki kabahatimiz kendimizi unutmamızdır.

Mustafa Kemal bu sözle aşağıdaki fikirlerden hangisinin önemini vurgulamıştır?

- A) Osmanlıcılık
- B) Batıcılık
- C) Türkçülük
- D) İslamcılık

4. II. Abdülhamit meşrutiyet yanlısı değildi. 1877-1878 Osmanlı - Rus Savaşı'nı bahane ederek meclisi kapattı ve baskıcı bir yönetim uygulamaya başladı. Buna rağmen genç Türk aydınları mücadelelerine devam ettiler. İttihat ve Terakki Cemiyetini kurdular. Özellikle genç subaylar arasında taraftar bulan İttihat ve Terakkiçiler, Balkanlardaki karışıklıkların artması ve Avrupa devletlerinin yeni isteklerde bulunması üzerine Makedonya'da ayaklanma başlattılar. II. Abdülhamit Kanunuesasi'yi yeniden yürürlüğe koydu. Böylece II. Meşrutiyet Dönemi başladı. Seçimler yapıldı. Meclis çalışmaları yeniden başladı. II. Meşrutiyet'in ilanından bir süre sonra meşrutiyet karşıtları İstanbul'da büyük bir isyan çıkardılar. 31 Mart Olayı olarak bilinen isyan, Selanik'te oluşturulan Hareket Ordusu tarafından bastırıldı. Bütün bu karışıklıklar sırasında Bulgaristan, bağımsızlığını ilan etti. Girit, Yunanistan'a bağlandı. Avusturya, Bosna - Hersek'i resmen topraklarına kattığını ilan etti.

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) 31 Mart İsyanı'nı çıkaranlar ulusal iradeye aykırı hareket etmişlerdir.
- B) Bazı iç sorunlar dış politikada olumsuzluklara ortam hazırlamıştır.
- C) Dış politikada yaşanan bazı gelişmeler iç politikayı etkilemiştir.
- D) II. Abdülhamit meşrutiyet taraftarı bir tavır sergilemiştir.



5. Sanayi Devrimi ile birlikte sanayileşmiş Avrupa ülkeleri arasında sömürgecilik faaliyetleri yayılmıştır. Sömürgecilik faaliyetleri sırasında yaşanan çıkar çatışmaları sömürgeci devletlerin bloklaşmasına neden olmuştur. Bu bloklar kendi aralarında sömürgeci paylaşımlardır.

Verilen metne uygun görsel aşağıdakilerden hangisidir?



Osmanlı Devleti 19 ve 20. yüzyılda milliyetçilik akımının etkisiyle ortaya çıkan isyanlar ve sanayileşmiş Avrupa devletlerinin sömürge arayışı nedenleriyle parçalanma tehlikesi ile karşı karşıyaydı.

Verilen bilgi ve haritaya bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Osmanlı topraklarının farklı devletler tarafından işgal edildiğine
 B) Kuzey Afrika'daki Osmanlı toprak bütünlüğünün bozulduğuna
 C) Emperyalist faaliyetlerin Osmanlı üzerinde etkili olduğuna
 D) Osmanlı'nın dağılmayı önlemek için fikir akımları ortaya attığına



MUSTAFA KEMAL'İN ÇOCUKLUĞU

Mustafa Kemal 1881 yılında Osmanlı Devleti'nin Avrupa'ya açılan kapısı konumunda-ki Selanik şehrinde doğdu. Doğup büyüdüğü bu şehir onun kişilik özelliklerinin oluş- masında ve düşünce yapısının şekillenmesinde etkili oldu.



YORUM

Selanik kozmopolit bir şehirdir.

Mustafa Kemal'in doğup büyüdüğü Selanik, 19. yüzyılda Osmanlı'nın[42]'daki gelişmiş kentlerinden biriydi.

Türklerin yanında Rumlar, Yahudiler, Bulgarlar da yaşıyordu.

YORUM

Bu durum Selanik'in önemli bir ticaret ve ulaşım şehri özellikleri- ni kazanmasında etkili olmuştur.

Selanik, hem İstanbul hem de Avrupa ile[43] ağına sahipti. Ayrıca oldukça işlek bir limanı da vardı.

Selanik şehrinde basın yayın hayatı da oldukça canlıydı.

YORUM

Bu sayede değişik fikirler kolayca yayılabilmmiştir.

Ulaşım, ticaret,[44] imkânı ve Avrupa'ya yakınlığı sayesinde Avrupa'daki gelişmelere açık bir şehirdi.

YORUM

Bu durum Selanik şehrinin Os- manlı'nın Avrupa'ya açılan kapısı olarak görülmesinde etkilidir.

Kozmopolit

Farklı unsurları bir arada barındıran anlamına gelir.

Selanik, Mustafa Kemal'in

Zengin bir düşünce yapısına sahip **idealist** bir subay olmasında

Milliyetçi bir düşünceye sahip olmasında

Hoşgörülü ve **demokratik** bir kişiliğe sahip olmasında

etkili olmuştur.

Soru 3

Selanik'te 19.yüzyılda huzur ortamının bozulmasında şehrin hangi özelliği daha çok etkili olmuştur?

[45]

Soru 4

Selanik şehrinin Türk aydınlarının ve gençlerinin hürriyet fikrini gerçekleştirmek için merkez olarak seçtiği Osmanlı şehirlerinden biri olmasında hangi özelliği daha çok etkili olmuştur?

[46]



Uygulama

Boşluk Doldurma Etkinliği

Yandaki haritaya göre,

- Balkanlarda siyasi birlik[47]
- Balkanlarda birden fazla siyasi oluşum[48]
- Selanik şehrinin denize kıyısı[49]
- Balkanlar[50] uluslu bir yapıya sahiptir.



1881 yılında Balkanların siyasi durumu ve Selanik

MUSTAFA KEMAL'İN AİLESİ

K. Atatürk

Annese
Zübeyde Hanım



Babası
Ali Rıza Efendi



Kardeşi
Makbule Hanım



1857'de doğduğu bilinmektedir. Geleneklerine ve dinine bağlı bir Türk kadınıdır. 1923 yılında vefat etmiştir.

Mustafa Kemal'in hayatta kalan tek kardeşidir. Soyadı Kanunu sonrası "ATADAN" soyadını aldı.

Bir süre askerlik ve gümrük memurluğu yaptı. Gümrük memurluğunu bıraktıktan sonra kereste ticaretiyle uğraştı. Kendisi farklı fikirlere açık, modern bir yapıya sahipti. Oğlu Mustafa'nın asker olmasını istiyordu. Mustafa'nın Şemsi Efendi İlkokulunda öğrenim gördüğü dönemde 1888'de vefat etti.

Mustafa Kemal'in Makbule Hanım dışında dört kardeşi daha vardı. Ancak bu çocuklar küçük yaşta salgın hastalıklardan dolayı ölmüştür.



Soru 5

Mustafa Kemal'in dört kardeşinin küçük yaşlarda salgın hastalıklardan dolayı ölmesi o dönemlerde Osmanlı Devleti'nin hangi alanda yeterince gelişemediğini gösterir?

[51]

Soru 6

Sizce Mustafa Kemal'in askerlik mesleğini seçmesinde aile üyelerinden hangisi daha çok etkili olmuştur?

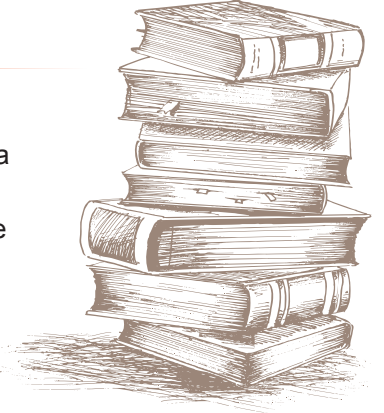
[52]



Süper Bilgi

MUSTAFA KEMAL'İN ÖĞRENİM HAYATI

- Mustafa, okul çağına geldikten sonra hangi okula gideceği ailesi içerisinde bir tartışmaya sebep oldu.
- Zübeyde Hanım oğlunun dinî eğitim veren bir okula gitmesini isterken Ali Rıza Efendi ise oğlunun çağdaş eğitim veren bir okula gitmesini istiyordu.



UYARI

Osmanlı Devleti'nin bir kenti olan Selanik'te geleneksel, askerî, modern, azınlık ve yabancı okullar bir arada bulunmaktaydı. Buna göre Osmanlı'da;

- Eğitim ve öğretimde birlik [53]
- Kültür çatışmasına neden olacak bir yapı [54]
- Merkezî bir eğitim anlayışı [55]

1. Mahalle Mektebi

- Ali Rıza Efendi, Zübeyde Hanım'ın isteği ile Mustafa'yı dinî ve [56] eğitim veren Mahalle Mektebine gönderdi.
- Ancak Mustafa buradan kısa süre içerisinde ayrıldı ve Şemsi Efendi Mektebine kaydoldu.

2. Şemsi Efendi Mektebi

- Mustafa, babasının isteği ile modern, [57] bir eğitim anlayışı olan Şemsi Efendi Mektebine yazdırıldı.
- Mustafa, öğrenimine devam ederken babası vefat etti.
- Babasının vefatı sonrası okula bir süre ara verse de daha sonra okulu bitirmiştir.

3. Selânik Mülkiye Rüştiyesi

- Mustafa, annesinin isteği üzerine [58] devlet memuru yetiştiren bu okulda öğrenim görmeye başladı.
- Mülkiye Rüştiyesi, asker olmak isteyen Mustafa'nın ilgisini çekmiyordu.
- Ayrıca askerî okullara giden çocukların kıyafetlerinden etkilenmişti.
- Bu yüzden annesinden habersiz askerî rüştiye sınavına girdi ve sınavı başarıyla geçti.
- Onun askerliğe tutkusunu fark eden annesi Selanik Askerî Rüştiyesine gitmesine ses çıkarmadı.



UYARI

Mustafa'nın annesine rağmen kendi istediği okula gitmesi onun kararlı bir yapıya sahip olduğunun göstergesidir.

Mülkiye

- Askerlik dışında görev yapan sivil memurları ifade etmektedir.

4. Selanik Askerî Rüştiyesi

- Hayallerindeki okula gitmeyi başaran Mustafa, bu okuldan Mustafa Kemal olarak çıkmıştır.
- Çünkü çalışkanlığı, zekâsı ve olgun tavırlarıyla öğretmenlerinin dikkatini kısa sürede çekmeyi başardı.
- Mustafa'ya matematik öğretmeni [59] Efendi "Kemal" ismini verdi.

UYARI

- II. Meşrutiyet ilan edilmeden önce Osmanlı ülkesindeki öğrenim dereceleri şunlardır:
 - İptidai (İlkokul)
 - Rüştiye (Ortaokul)
 - İdadi (Lise)
 - Âli (Yüksekokul)



Uygulama

Boşluk Doldurma Etkinliği

Zübeyde Hanım

Oğlum Mustafa okuyup memur ol.
Sırtını devlete daya yeter.

Mustafa Kemal

Anneciğim, ben hep asker olmak istedim ve olacağım da. Askerî rüştiye sınavını kazandım bile. Lütfen kararına saygı duy.

Zübeyde Hanım

Peki oğlum, senin dediğin olsun.

Yandaki diyalogta Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerinden hangileri ön plana çıkmaktadır?

..... [60]

..... [61]



5. Manastır Askerî İdadisi

- Mustafa Kemal burada yakın arkadaşı^[62]den etkilenerek edebiyata ilgi duydu, bu sayede Namık Kemal ve Mehmet Emin Yurdakul'un eserleri ile tanıştı.
- Bu tanışma onun milliyetçi kişiliği üzerinde etkili oldu.
- Tarih öğretmeni Kolağası^[63] Bey sayesinde tarihe ilgi duydu.
- Ayrıca bu okulda Fransızcasını geliştirme imkânı bularak Fransız İhtilali'nin fikir babası olan Jean Jack Rousseau ve Voltaire gibi düşünürlerin eserlerini okudu.



Manastır Askerî İdadisi

Soru 7

1897 yılında Osmanlı ve Yunanistan arasında yaşanan Dömeke Meydan Savaşı'nı Osmanlı kazanmıştır. Ancak Osmanlı savaşı kazanmasına rağmen antlaşma masasında istediği kazanımları elde edememiştir.

Bu durum o dönemde Osmanlı'nın hangi alanlarda geri kaldığının işaretidir?

.....^[64]

.....^[65]

Soru 8

Mustafa Kemal Manastır Askerî İdadisinde öğrenim gördüğü 1897 yılında Osmanlı Devleti ve Yunanistan arasında Dömeke Meydan Savaşı yaşanır. Mustafa Kemal okuldan kaçarak bu savaşa katılmak ister ancak öğrenci olduğu için savaşa katılamaz. Mustafa Kemal gelecekte bu savaş için "Yaşım küçük olmasına rağmen katılmayı çok istemişim." der.

Yukarıda anlatılan olaya bakılarak Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliklerine sahip olduğu söylenebilir?

.....^[66]^[67]^[68]

6. İstanbul Harp Okulu

- Mustafa Kemal burada öğrenim gördüğü yıllarda Fransızcasını geliştirmek için derslere devam etti.
- Ayrıca Avrupa'dan dergiler getirterek o dönemin gündemini yakından takip ediyordu.
- Mustafa Kemal bu okuldan sekizinci olarak 1902'de^[69] rütbesi ile mezun oldu.

7. İstanbul Harp Akademisi

- Mustafa Kemal'in bu okulda aldığı eğitim onda vatan, millet ve çağdaşlaşma düşüncelerinin gelişmesinde etkili oldu.
- Burada fikirlerini arkadaşlarına anlatarak yapacağı işlerde çevresindekileri peşinden sürüklemeyi başardı.
- El yazması gazete çıkarma girişiminde bulunması onun^[70] özelliklerinin gelişmeye başladığının kanıtıdır.
- Mustafa Kemal bu okuldan 1905 yılında kurmay yüzbaşı olarak mezun oldu ve ilk görev yeri olan^[71] 5. Ordu'ya atandı.

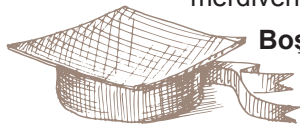


Uygulama

Boşluk Doldurma Etkinliği

Mustafa Kemal'in öğrenim hayatını devam ettirebilmesi için merdivendeki boşlukların tamamlanması gerekmektedir.

Boş bırakılan yerlere uygun okulu yerleştiriniz.



Mahalle Mektebi

.....^[72]

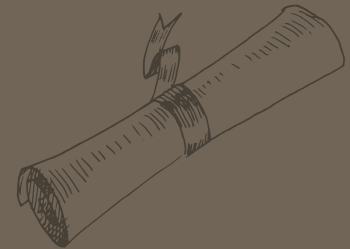
Selanik Mülkiye Rüştiyesi

.....^[73]

Manastır Askerî İdadisi

.....^[74]

İstanbul Harp Akademisi



1. Mustafa Kemal, Manastır Askerî İdadisinde arkadaşı Ömer Naci sayesinde edebiyat ve hitabete, tarih öğretmeni Mehmet Tevfik Bey sayesinde tarih ve millî fikirlere, Fransızca Öğretmeni Nakiyüddin Bey sayesinde de Fransızcaya ilgi duydu. Burada Namık Kemal'in eserlerini okuyarak vatan sevgisi ve hürriyet fikirlerinden etkilendi. Ayrıca yakın arkadaşı Ali Fethi çok iyi derecede Fransızca biliyordu. Onun sayesinde de Fransız aydınları J.J. Rousseau, Voltaire ve Montesquie'nun eserlerini okudu. Böylece ulusal egemenlik, eşitlik gibi kavramlarla tanıştı.

Bu bilgiden hareketle Mustafa Kemal ile ilgili olarak;

- I. Birden çok alanda kendini geliştirmeye çalıştığı,
- II. Farklı düşünürlerin ve yazarların fikirlerinden etkilendiği,
- III. Yeniliklere ve değişik fikirlere açık olduğu

belirlemelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) II ve III. D) I, II ve III.

2. "Harp Akademisinde, her cuma akşamı bir sınıfta toplanır, kapıları kapattıktan sonra Mustafa Kemal kürsüye çıkardı. Tıpkı bir konferansçı gibi Paris'ten gelen Türkçe ve Fransızca gazetelerden öğrendiklerini bizlere aktarırdı. O zamana dek 'padişahım çok yaşa' demekten başka bir şey bilmeyen bizler için Mustafa Kemal'in söyledikleri çok dikkat çekiciydi. Vatan, millet, Türklük gibi düşünceleri ilk kez, Harp Akademisi sıralarında ondan duymuştuk."

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çağı değerlendirme gücüne sahiptir.
B) Etkili bir hitabet yeteneği vardır.
C) Çevresindekileri etkilemeyi başarmıştır.
D) Millî egemenliğe dayalı bir devleti amaçlamıştır.

3.



Selanik'in Coğrafi Konumu

Bu haritaya göre Selanik şehri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kültürel gelişmeler yayılma imkânı bulmuştur.
B) Ticaretin gelişmesine uygun bir yapı vardır.
C) Farklı milletlerden insanların birlikte yaşadığı bir şehirdir.
D) Avrupa ve Osmanlı arasında bir köprü görevi üstlenmiştir.

4. Atatürk'ün okul anıları ile ilgili derlemelerinden en dikkat çeken kısmı, şair ve kurmay olan Ömer Naci ile ilgili olan anısıdır. Ömer Naci, şairdir ve şiire oldukça düşkün bir fitrata sahiptir. Bir gün, Mustafa Kemal'den kitap ister; ancak onun elindeki kitapların hiçbirini beğenmez. Mustafa Kemal, buna gücenir ve Ömer Naci'nin tercih ettiği kitaplara merak salmaya başlar. Bu arada da şairlik hissiyatı gelişir; ancak öğretmenlerinin "Askerlik ile şairlik bir arada olmaz, sen Ömer Naci'ye bakma" ikazı üzerine askerlik alanına odaklanır. Edebiyat kitapları okumaya ara verir.

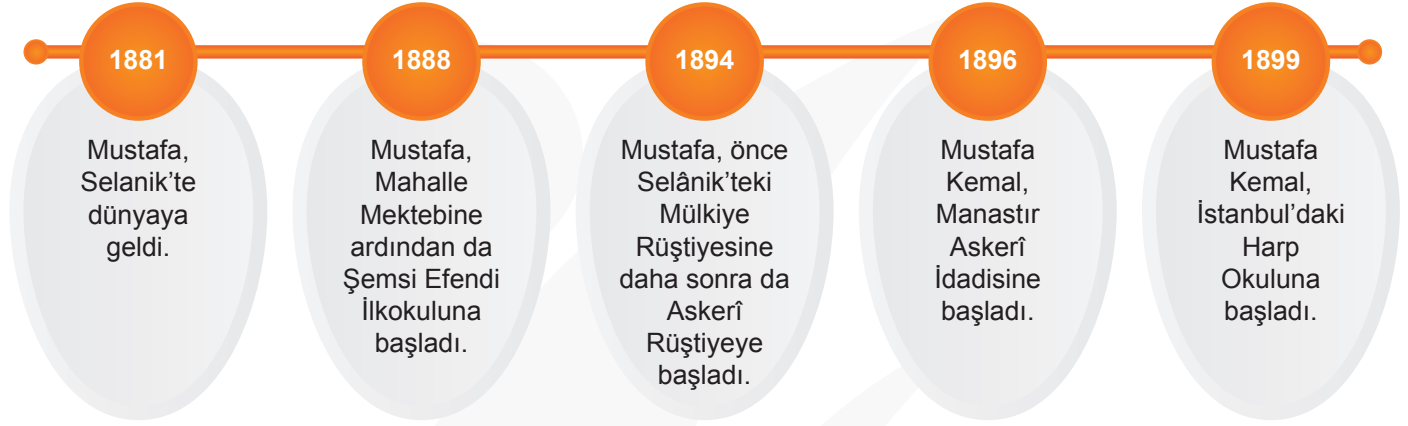
Verilen bilgilere göre Mustafa Kemal ile ilgili olarak;

- I. Lise öğrenimini Manastır'da tamamlamıştır.
- II. Öğretmenlerinin sözlerine önem vermektedir.
- III. Araştırmacı bir kişilik yapısına sahiptir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II. B) I ve II.
C) II ve III. D) I, II ve III.

5.



Verilen diyagramda Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine değnilmemiştir?

A) Gittiği okullara

B) Doğduğu kente

C) Savaştığı cephelere

D) Bulunduğu şehirlere

6.



Selânik



Manastır



İstanbul

Verilen şehirlerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mustafa Kemal'in eğitim amaçlı bulunduğu şehirler

B) Mustafa Kemal'in diplomasi alanında kendini geliştirme imkânı bulduğu şehirler

C) Mustafa Kemal'in Balkanlarda görev yaptığı şehirler

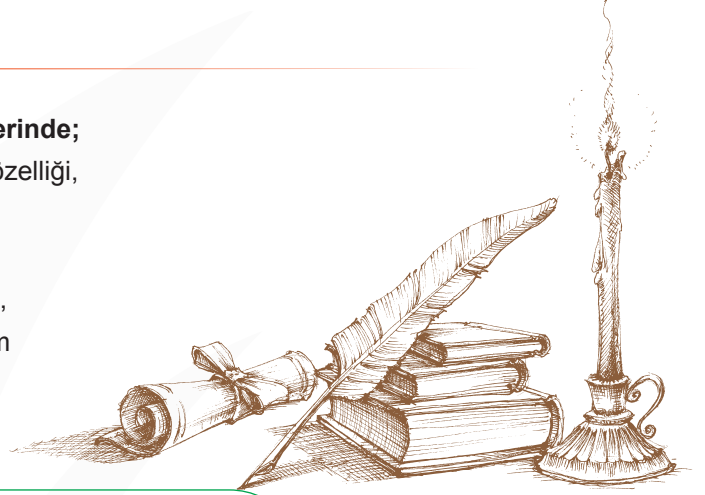
D) Mustafa Kemal'in savaştığı cepheler

Süper Bilgi

Mustafa Kemal'in gençlik dönemlerindeki fikir yapısı üzerinde;

- Doğup büyüdüğü ortamın siyasi, kültürel ve sosyal özelliği,
- Görev aldığı savaşlar ve yerler,
- Okuduğu kitaplar ve kitabı yazan kişilerin özellikleri,
- Öğrenim hayatında yaşadığı olaylar ve öğretmenleri,
- Osmanlı Devleti'nin içerisinde bulunduğu kötü durum

gibi unsurlar etkili olmuştur.



MUSTAFA KEMAL'İ ETKİLEYEN YERLİ DÜŞÜNÜRLER

Namık Kemal

- Vatan şairi olarak bilinirim.
- Meşrutiyet rejimini savundum.
- İntibah*, *Cezmi* ve *Vatan Yahut Si-listre* adlı eserlerim vardır.
- Özgürlük ve [75] sevgisini anlatan şiirlerim Mustafa Kemal'i etkilemiştir.



Ziya Gökalp

- Türkçülük fikir akımını savundum.
- Milliyetçilik, Türkçülük, bütünleştiricilik konularında Mustafa Kemal'i etkiledim.
- Fikirlerim İstiklal Savaşı'nın ve Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ideolojisini oluşturmuştur.
- Türkçülüğün Esasları*, *Türk Töresi* ve *Türk Medeniyeti Tarihi* gibi önemli eserler yazdım.



Tevfik Fikret

- Batıcılık fikrini savundum.
- Özgürlük ve adalet kavramlarını vurgulayan şiirler yazdım.
- Mustafa Kemal'in çağdaş ve [76] yapı kazanmasında etkili oldum.



Mehmet Emin Yurdakul

- Türkçülük fikir akımını savundum.
- Türkçülük, milli kültür, milliyetçilik, milli birlik ve [77] konularında Mustafa Kemal'i etkiledim.



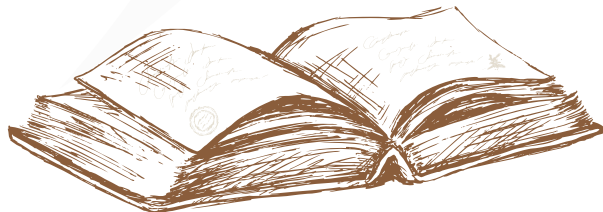
Soru 9

Mustafa Kemal, Mehmet Emin Yurdakul için "Şiirlerinde bana millî benliğimin gururunu tattıran ilk anlatımı bulmuştum..." der.

(Feyzioğlu, Turhan, Atatürk ve Milliyetçilik, s.22)

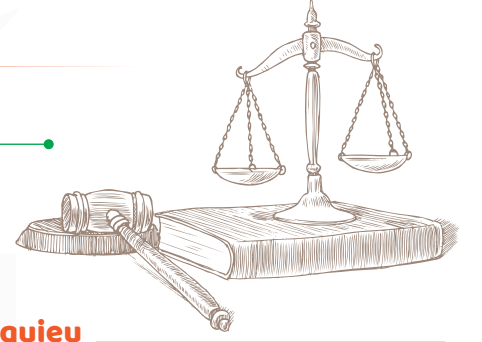
Buna göre Mehmet Emin Yurdakul, Mustafa Kemal'in hangi fikri benimsemesinde daha çok etkili olmuştur?

[78]



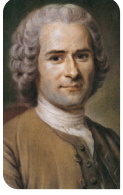
Süper Bilgi

MUSTAFA KEMAL'İ ETKİLEYEN YABANCI DÜŞÜNÜRLER



J.J. Rousseau

- Devletin iktidara değil, halka ait olduğunu savundum. Fransız İhtilali'nin temelini oluşturan ulusal egemenlik fikrini ortaya attım.
- Ulus-devlet anlayışını benimsemeydim.
- Toplum sözleşmesi öğretisiyle modern demokrasinin temelini oluşturduğum.
- Mustafa Kemal'i demokrasi, [79] ve ulus-devlet gibi konularda etkiledim.



Montesquieu

- En iyi yönetim şeklinin halk tarafından seçilen ve kuvvetler ayrılığına dayalı olacağını savundum.
- Mustafa Kemal'i cumhuriyet, demokrasi ve kuvvetler [80] gibi konularda etkiledim.



Voltaire

- Dinî inanç ve ifade özgürlüğü, laiklik ve insan hakları gibi konularda fikirler ortaya attım ve bu konularda yazdığım pek çok eserim vardır.
- Mustafa Kemal'i laiklik, insan hakları, [81] özgürlüğü gibi konularda etkiledim.



Kuvvetler ayrılığı

Yasama, yürütme ve yargı yetkilerinin farklı kurumlara ait olmasını ifade eder.



Mustafa Kemal'i Etkileyen Olaylar





1. Mustafa Kemal'in idadi yıllarını geçirdiği Manastır, Osmanlı Devleti'nin Makedonya'daki stratejik öneme sahip askerî merkezlerinden biriydi. Mustafa Kemal, "Minnet borcum vardır, bana yeni bir ufuk açtı." dediği Tarih Öğretmeni Yüzbaşı Mehmet Tevfik Bey'i Manastır Askerî İdadisinde okurken tanıdı. Vatan şairi Namık Kemal'in, Türkçülük akımının öncülerinden Mehmet Emin Yurdakul'un şiirlerini ve Aydınlanma Çağı düşünürlerinin eserlerini Manastır'daki öğrencilik yıllarında okudu. Böylece bir yandan Türk tarihi ve kültürü ile beslenirken diğer yandan akıl ve bilime dayalı düşünce sistemini kavradı. İleride Atatürkçü düşüncenin temelini oluşturacak olan ilke ve fikirlerini de yine aynı yıllarda belirlemeye başladı.

Bu metinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Mustafa Kemal'in etkilendiği kişilere
- B) Mustafa Kemal'in fikir yapısını etkileyen okula
- C) Mustafa Kemal'in düşünce yapısına
- D) Mustafa Kemal'in görev yaptığı yerlere

2. Ben bir Türk'üm dinim, cinsim uludur

Sinem, özüm ateş ile doludur

İnsan olan vatanının kuludur

Türk evlâdı evde durmaz, giderim.

Yukarıda Mehmet Emin Yurdakul'un *Cenge Giderken* şiirinden bir dördlük verilmiştir.

Bu dördlüğe bakılarak Mehmet Emin Yurdakul'un Mustafa Kemal'i hangi konuda etkilediği savunulabilir?

- A) İnkılapçılık
- B) Laiklik
- C) Millilik
- D) Demokrasi

3. Ege Denizi ve Akdeniz, İtalyan kontrolü altında olduğu için Osmanlı Devleti Trablusgarp'a denizden ulaşamıyordu. Kara yolu da Mısır'ın, İngiltere'nin elinde bulunması nedeniyle kapalıydı. Bunun üzerine aralarında Mustafa Kemal'in de bulunduğu gönüllü, genç Osmanlı subayları bir direniş cephesi oluşturmak için gizlice Trablusgarp'a gitmişlerdi. Mustafa Kemal, Trablusgarp'a vardıktan sonra yerli Arap kabilelerini teşkilatlandırarak harekete geçirdi. Derne ve Tobruk cephelerindeki başarılı savunması ile İtalyanların iç bölgelere doğru ilerlemesine izin vermedi. Kazandığı bu zaferler nedeniyle de binbaşılığa yükseltildi. Onun bu zaferleri ordu mensupları ve Türk halkının dikkatini çekti.

Bu bilgilere göre Trablusgarp Savaşı'nın Mustafa Kemal'e;

- I. Örgütleme becerisi kazanması,
- II. Askerî rütbesinin yükselmesi,
- III. Ülkede tanınması

konularından hangilerinde katkı sağladığı savunulabilir?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

4. "Asker ya da subay olmak; eski Osmanlı İmparatorluğu'nun son devrinde, hele Osmanlı Rumeli'sinin ordu ve askerî merkezlerinde yaşayan Türk çocuklarının büyük aşkıydı. Rumeli'nin şehir ve kasabalarında çocuklar gözlerini sabahları dünyaya, talim boruları, asker mızıkları yahut da kapılarının önlerinden geçen süvarilerin nal sesleriyle açarlardı. Çocukların rüyalarını askerlik süslerdi. Oyunları askerlik oyunlarıydı. Asker mekteplerinin çocukları, renkli üniformaları, süsleri ve kılıçlarıyla bütün diğer çocuklardan, gençlerden ayrılırlardı. Hele kılıçlar!"

Bu metinde Osmanlı Devleti'nde yaşayan Türk çocuklarından yola çıkılarak Mustafa Kemal'in askerlik mesleğini seçmesinde etkili olan hangi unsur vurgulanmıştır?

- A) Çevresel faktörler
- B) Aile isteği
- C) Yaşanan savaşlar
- D) Bağımsızlık arzusu



5.

Mustafa Kemal'i Etkileyen Olaylar



Yukarıdaki bilgilerden hareketle Mustafa Kemal'i etkileyen olaylarla ilgili,

- I. Ülke içinde ve dışında yaşanan gelişmelerdir.
- II. Osmanlı Devleti'ni olumsuz etkileyen olaylardır.
- III. Mustafa Kemal hepsinde aktif görev almıştır.

Yorumlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I.

B) I ve II.

C) I ve III.

D) II ve III.

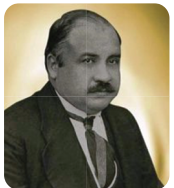
6.

**NAMIK KEMAL**

Manastır Askerî İdadisinde eğitim görürken vatan şairi Namık Kemal'in eserlerini okuyarak onun meşrutiyet sisteminin gerekliliği ve hürriyetin önemi üzerine görüşlerinden etkilendi. Mustafa Kemal Harp Okulunda Namık Kemal'in eserlerini gizli gizli okumayı sürdürdü. Namık Kemal'i "Türk milletinin yüzyıllardır beklediği ses" olarak nitelendirdi.

**TEVFİK FİKRET**

Öğrencilik yıllarından itibaren eserlerini takip ettiği Tefik Fikret, Mustafa Kemal'in çağdaş ve inkılapçı kişiliğinin oluşmasında etkili oldu. Tefik Fikret'in şiirlerini çok seven Mustafa Kemal onun için "Hangi Türk şairi böyle inkılapçı şiirler yazmıştır?" dedi.

**ZİYA GÖKALP**

Mustafa Kemal Ziya Gökalp'in Türk tarihinin bir bütün olarak değerlendirilmesinin gerekliliği, halkın yararının gözetilmesi, eğitim ve öğretimin birleştirilmesi, dilin sadeleştirilmesi, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması gibi görüşlerinden etkilendi.

Verilen düşünürlerin Mustafa Kemal'in;

- I. Vatan ve millet sevgisi
- II. Yenilikçilik
- III. Laik düşünce

düşüncelerinden hangilerini kazanmasında etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I.

B) I ve II.

C) II ve III.

D) I, II ve III.



1. Mustafa Kemal

Şam 5. Ordu'da: 1905

- Mustafa Kemal, Harp Akademisinden^[82] olarak mezun oldu ve Şam'daki 5. Ordu'ya atandı.
- Bölgede İngiliz ve Fransız ajanlarının faaliyetlerini ve Arapların ayrılıkçı fikirler içerisinde olduğunu gördü.
- Bu durum karşısında o dönemde uygulanan İslamcılık fikir akımının başarısız olacağını öngördü.

Yorum

- Mustafa Kemal'in o dönemde uygulanan İslamcılık fikir akımının başarısız olacağını öngörmesi onun ileri görüşlü birisi olduğunu gösterir.

- Devletin içerisinde bulunduğu duruma çözüm üretmek için Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurdu. Ardından bu cemiyetin bir şubesini de Selanik'te açtı.

Yorum

- Bu durum Mustafa Kemal'in vatansever, lider ve teşkilatçı bir kişiliğe sahip olduğunu gösterir.

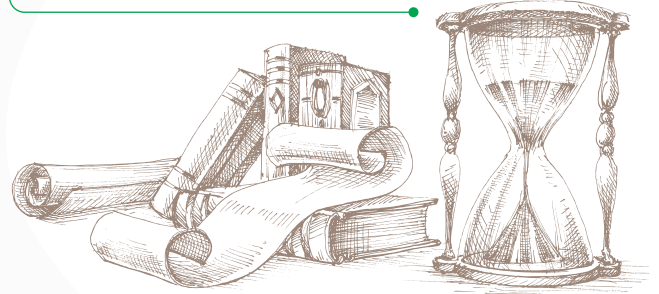
2. Mustafa Kemal

Manastır 3. Ordu'da: 1907

Mustafa Kemal 1907'de merkezi Manastır'da bulunan 3. Ordu'nun Selanik'teki biriminde görevlendirildi. Bu görevi sırasında İttihat ve Terakki Cemiyetine üye olarak kendi kurduğu Vatan ve Hürriyet Cemiyetini bu cemiyetle birleştirdi.

İttihat ve Terakki Cemiyeti

- Osmanlı'da 1889'da kurulan ve 2. Meşrutiyet'in ilanına önyak olan 1908-1918 yılları arasında Osmanlı siyasetinde aktif rol oynayan cemiyettir.



3. Mustafa Kemal Hareket Ordusu'nda: (31 Mart Olayı) 1909

- İkinci Meşrutiyet'in ilanından sonra meşrutiyet karşıtları meşrutiyet yönetimine son vermek amacıyla bir ayaklanma başlattı. Bunun üzerine meşrutiyet yanlıları Selanik'teki askerî birliklerden yardım istedi.
- Tarihe^[83] Olayı olarak geçen bu ayaklanmayı bastırmak için "Hareket Ordusu" adında bir ordu kuruldu.
- Mustafa Kemal bu orduda kurmay başkanı olarak görev yapıyordu.
- İstanbul'daki ayaklanma Hareket Ordusu tarafından bastırıldı.
- İsyanın bastırılması için gereken önlemleri almadığı gerekçesiyle Sultan^[84], Mebusan Meclisinin kararıyla tahttan indirildi. Yerine veliaht şehzade olan 5. Mehmet (Reşat) getirildi.
- Bu olayın üzerine İttihat ve Terakki Cemiyeti yönetimde etkili hâle geldi.
- İttihatçıların yönetimde etkin rol oynaması ordunun siyasete karışmasına neden oldu ve bu durumun ülkeye zarar vereceğini düşünen Mustafa Kemal İttihat ve Terakkiden ayrıldı.



Mustafa Kemal'in kurmay başkanlığını yaptığı Hareket Ordusu'nun komutanı Mahmut Şevket Paşa'dır.



Mustafa Kemal'in meşrutiyeti korumak için 31 Mart İsyanı'nın bastırılmasında görev alması onun askerlik yeteneğini geliştirmesini sağlamıştır.



Mustafa Kemal'in meşrutiyet yönetimine karşı çıkan 31 Mart Ayaklanması'nı bastıran Hareket Ordusu'nda görev alması onun meşrutiyeti ve yenilikleri koruduğunun kanıtıdır.

